

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

13.10.2025. Nr. 1-5/203

**Latvijas Republikas Saeimas Cilvēktiesību
un sabiedrisko lietu komisijai**
cilvektiesibu.komisija@saeima.lv

Par nepilngadīgajiem patvēruma meklētājiem bez pavadības

Tiesībsarga birojs 2025. gada 7. jūlijā nosūtīja vēstuli¹ Ministru prezidentei E. Siliņai ar lūgumu iespējami īsākā laikā izvērtēt jautājumu par kompensācijas mehānismu pašvaldībām (Ropažu novads, Daugavpils valstspilsēta, Alūksnes novads) par izdevumiem, kuri tām radušies, nodrošinot nepilngadīgo patvēruma meklētāju bez pavadības vajadzības, un lemt par visatbilstošākajiem risinājumiem. Tiesībsargs J. Jansons jau 2023. gadā aktualizēja problēmjautājumus par nesamērīgo slogu konkrētajām pašvaldībām, kas saistīti ar nepilngadīgo bēgļu un patvēruma meklētāju bez pavadības izmitināšanu. Pašvaldības nesaņem valsts finansējumu, jo nav paredzēts kompensēt faktiskos izdevumus par sniegto atbalstu un darbu ar nepilngadīgajiem patvēruma meklētājiem bez pavadības.

Ņemot vērā, ka valstī ilgstoši netiek risināts jautājums par kompensēšanas mehānismu pašvaldībām un tas būtiski ietekmē nepilngadīgo patvēruma meklētāju bez pavadības tiesību nodrošināšanu un ievērošanu, Tiesībsarga birojs 2025. gada 7. jūlija vēstulē aicināja Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisiju veikt parlamentāro kontroli, lai veicinātu jautājuma virzību iespējami īsākā laikā.

Tiesībsardze ir saņēmusi Ministru kabineta ir atbildi² par nepilngadīgajiem patvēruma meklētājiem bez pavadības. Informatīvais ziņojums "Par nepilngadīgo patvēruma meklētāju bez pavadības tiesību un interešu aizsardzības pasākumu ietekmi uz pašvaldību budžetiem" (turpmāk – Informatīvais ziņojums) (24-TA-1014) joprojām nav izskatīts Ministru kabinetā. Tas kavē izdevumu

¹ Tiesībsarga biroja 2025. gada 7. jūlija vēstule Nr. 1-5/136.

² Ministru Kabineta 2025. gada 3. oktobra vēstule Nr. 25-TA-1832.

kompensēšanu pašvaldībām, jo Informatīvajā ziņojumā paredzēts, ka izdevumi pašvaldībām tiks kompensēti no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem". Ministru kabineta atbildē norādīts, ka piedāvātais resursu piesaistes mehānisms risina tikai šobrīd akūto finanšu piesaistes jautājumu, bet nerisina pastāvošo problēmu kopumā un nenodrošina ilgtspējīgu pieeju nepilngadīgo patvēruma meklētāju bez pavadības uzņemšanai Latvijā.

Ministru kabinets ir atzinis, ka atbildīgajām iestādēm ir dažādi viedokļi par nepilngadīgo patvēruma meklētāju bez pavadības tiesību un interešu pārstāvības jautājumu risināšanu ilgtermiņā. Uz iepriekš minēto Tiesībsarga birojs norādīja jau 2025. gada 7. jūlija vēstulē. Ministru kabinets uzsvēris, ka nepilngadīgajiem patvēruma meklētājiem bez pavadības īpaša uzmanība ir pievērsta Migrācijas un patvēruma paktā ietvertajos jaunajos noteikumos, kas regulē migrācijas pārvaldību, izveido kopēju patvēruma sistēmu Eiropas Savienības dalībvalstīs un kas nacionālajos tiesību aktos jāievieš līdz 2026. gada 12. jūnijam. Katrai dalībvalstij ir jānodrošina stabila, integrēta, sistēmiska un ilgtspējīga nepilngadīgo bez pavadības tiesību un interešu aizsardzības sistēma. Ilgtermiņa risinājumam jānodrošina, ka bērna tiesības tiks aizsargātas arī nākotnē. Ministru kabineta vērtējumā ir jāmeklē papildu risinājumi pastāvīgas un ilgtspējīgas atbalsta sistēmas ieviešanai patvēruma meklētājiem, tostarp nepilngadīgajiem patvēruma meklētājiem bez pavadības. Ministru kabinets informē, ka Iekšlietu ministrija šobrīd strādā pie paktā ietverto nosacījumu ieviešanas nacionālajos tiesību aktos un šī procesa ietvaros sadarbībā ar Labklājības ministriju sagatavos priekšlikumus par risinājumiem, lai izveidotu ilgtspējīgu un sistēmisku nepilngadīgo patvēruma meklētāju bez pavadības uzņemšanas modeli Latvijā.

Balstoties uz pieredzi, ka ministrijas vairākus gadus nespēja vienoties par Informatīvo ziņojumu un kompensācijas mehānismu pašvaldībām, ir pamatotas bažas par nepilngadīgo patvēruma meklētāju bez pavadības uzņemšanas modeļa izveidošanu Latvijā, kā arī par paktā ietverto nosacījumu ieviešanu nacionālajos tiesību aktos līdz noteiktajam termiņam.

Vēršu Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas uzmanību uz Ministru kabineta norādīto problemātiku par atbalsta sistēmas ieviešanu nepilngadīgajiem patvēruma meklētājiem bez pavadības un aicinu veikt parlamentāro kontroli, lai veicinātu jautājuma virzību un iekļaušanos noteiktajā termiņā.

Ar cieņu
tiesībsardze

Karina Palkova